

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 11ης Απριλίου 2019*

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις – Κανονισμός (ΕΕ) 1215/2012 – Καθορισμός του δικαστηρίου που έχει διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσει αγωγή αποζημίωσης ασκηθείσας λόγω καθυστέρησης της πτήσεως – Άρθρο 7, σημείο 5 – Εκμετάλλευση υποκαταστήματος – Άρθρο 26 – Σιωπηρή παρέκταση – Ανάγκη να παραστεί ο εναγόμενος»

Στην υπόθεση C-464/18,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Gerona (πρώτο εμποροδικείο Gerona, Ισπανία) με απόφαση της 9ης Ιουλίου 2018, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Ιουλίου 2018, στο πλαίσιο της δίκης

ZX

κατά

Ryanair DAC,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Toader (εισηγήτρια), πρόεδρο τμήματος, A. Rosas και M. Safjan, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Aguilera Ruiz,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις M. Heller και S. Pardo Quintillán,

κατόπιν της απόφασης που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7, σημείο 5, και του άρθρου 26 του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της επιβάτιδος ZX και της αεροπορικής εταιρίας Ryanair DAC σχετικά με αγωγή αποζημιώσεως που άσκησε η ZX λόγω καθυστέρησης της πτήσεως.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 ορίζει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

- 4 Το άρθρο 7 του κανονισμού αυτού ορίζει τα ακόλουθα:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

- 1) α) ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η [επίδικη] παροχή·
β) για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας διάταξης, και εφόσον δεν συμφωνήθηκε διαφορετικά, ο τόπος εκπλήρωσης της επίδικης παροχής είναι:
 - εφόσον πρόκειται για πώληση εμπορευμάτων ο τόπος του κράτους μέλους όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παράδοση των εμπορευμάτων,
 - εφόσον πρόκειται για παροχή υπηρεσιών ο τόπος του κράτους μέλους όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παροχή των υπηρεσιών·
- γ) το στοιχείο α' εφαρμόζεται, εφόσον δεν εφαρμόζεται το στοιχείο β'·

[...]

- 5) ως προς διαφορές σχετικές με την εκμετάλλευση υποκαταστήματος, πρακτορείου ή κάθε άλλης εγκατάστασης, ενώπιον του δικαστηρίου της τοποθεσίας τους·

[...]».

- 5 Το τμήμα 4 του κεφαλαίου II του κανονισμού 1215/2012, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διεθνής δικαιοδοσία σε συμβάσεις καταναλωτών», περιλαμβάνει το άρθρο 17 που ορίζει τα εξής:

«1. Σε συμβάσεις που ο σκοπός τους μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική δραστηριότητα του προσώπου που τις καταρτίζει, του καταναλωτή, η διεθνής δικαιοδοσία καθορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος τμήματος με την επιφύλαξη του άρθρου 6 και του άρθρου 7 σημείο 5:

- α) όταν πρόκειται για σύμβαση πώλησης αγαθών με τμηματική καταβολή του τιμήματος·
- β) όταν πρόκειται για σύμβαση δανείου με σταδιακή εξόφληση ή παροχής πίστωσης με άλλη μορφή για τη χρηματοδότηση της αγοράς αγαθών· ή
- γ) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, όταν η σύμβαση έχει συναφθεί με πρόσωπο το οποίο ασκεί εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες στο έδαφος του κράτους μέλους κατοικίας του καταναλωτή ή κατευθύνει με οποιοδήποτε τρόπο τέτοιου είδους δραστηριότητες σε αυτό το κράτος μέλος ή σε διάφορα κράτη, συμπεριλαμβανομένου του εν λόγω κράτους μέλους, και η σύμβαση εμπίπτει στο πεδίο των εν λόγω δραστηριοτήτων.

2. Όταν ο αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή δεν έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος αλλά έχει υποκατάστημα, πρακτορείο ή άλλη εγκατάσταση σε κράτος μέλος, θεωρείται, ως προς τις διαφορές τις σχετικές με την εκμετάλλευσή τους, ότι έχει την κατοικία του στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους.

3. Το παρόν τμήμα δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις μεταφοράς, πλην των συμβάσεων στο συνολικό τίμημα των οποίων περιλαμβάνεται ο συνδυασμός δαπανών ταξιδιού και καταλύματος.»

- 6 Στο ίδιο κεφάλαιο περιλαμβάνεται το τμήμα 7 που φέρει τον τίτλο «Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας». Στο εν λόγω τμήμα περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, το άρθρο 26, παράγραφος 1, που ορίζει τα ακόλουθα:

«Πέραν των περιπτώσεων όπου η διεθνής δικαιοδοσία απορρέει από άλλες διατάξεις του παρόντος κανονισμού, το δικαστήριο κράτους μέλους ενώπιον του οποίου ο εναγόμενος παρίσταται αποκτά διεθνή δικαιοδοσία. Ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόζεται, αν η παράσταση έχει ως σκοπό την αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας ή αν υπάρχει άλλο δικαστήριο με αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 24.»

- 7 Το άρθρο 28, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Όταν ένα πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους και δεν εμφανισθεί, το δικαστήριο διαπιστώνει αυτεπάγγελτα την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας, εκτός εάν η δικαιοδοσία του απορρέει από τον παρόντα κανονισμό.»

- 8 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 295/91 (ΕΕ 2004, L 46, σ. 1), ορίζει ότι, σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσεως, οι επιβάτες λαμβάνουν, για όλες τις πτήσεις έως και 1500 χιλιομέτρων, αποζημίωση ύψους 250 ευρώ.

Το ισπανικό δίκαιο

- 9 Κατά το άρθρο 86ter, παράγραφος 2, στοιχείο b, του Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial (οργανικού νόμου 6/1985 περί δικαστικής εξουσίας), της 1ης Ιουλίου 1985, οι αγωγές που ασκούνται δυνάμει εθνικής ή διεθνούς νομοθεσίας στον τομέα των μεταφορών εκδικάζονται, σε πρώτο ή αποκλειστικό βαθμό δικαιοδοσίας, από τα εμποροδικεία τα οποία ειδικεύονται σε συγκεκριμένες αστικές και εμπορικές υποθέσεις στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων.
- 10 Το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι ο Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (νόμος 1/2000 περί θεσπίσεως κώδικα πολιτικής δικονομίας), της 7ης Ιανουαρίου 2000 (BOE αριθ. 7, της 8ης Ιανουαρίου 2000, σ. 575, στο εξής: κώδικας πολιτικής δικονομίας) διακρίνει τις αγωγές, μεταξύ άλλων, αναλόγως της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς βάσει της οποίας αυτές εκδικάζονται κατά την τακτική ή τη συνοπτική διαδικασία.
- 11 Κατά το άρθρο 250, παράγραφος 2, του κώδικα αυτού, εάν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς δεν υπερβαίνει τα 6 000 ευρώ, η αγωγή εκδικάζεται σύμφωνα με τους κανόνες της συνοπτικής διαδικασίας.
- 12 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 56 του εν λόγω κώδικα, σιωπηρή παρέκταση της αρμοδιότητας λογίζεται ότι υπάρχει, από τη μεν πλευρά του ενάγοντος όταν αυτός προσφεύγει ενώπιον δικαστηρίου συγκεκριμένης περιφέρειας προκειμένου να ασκήσει αγωγή, από τη δε πλευρά του εναγομένου όταν αυτός, έχοντας παραστεί στη διαδικασία, προβαίνει σε οιαδήποτε ενέργεια πλην της υποβολής ενστάσεως αναρμοδιότητας. Σιωπηρή παρέκταση εκ μέρους του εναγομένου λογίζεται επίσης ότι υπάρχει οσάκις αυτός, κλητευθείς προσηκόντως, δεν παρίσταται στη διαδικασία ή παρίσταται όταν δεν έχει πλέον τη δυνατότητα να υποβάλει ένσταση αναρμοδιότητας.
- 13 Κατά το άρθρο 54, παράγραφος 1, του κώδικα πολιτικής δικονομίας, «δεν είναι έγκυρη η ρητή ή σιωπηρή παρέκταση αρμοδιότητας στις υποθέσεις που εκδικάζονται με τη συνοπτική διαδικασία».
- 14 Κατά τις διατάξεις άρθρου 404, σε συνδυασμό με το άρθρο 58 του κώδικα αυτού, οσάκις ο υπεύθυνος για την τυπική και ουσιαστική διεξαγωγή της δίκης δικαστικός γραμματέας διαπιστώνει, κατά το στάδιο εξετάσεως του παραδεκτού της αγωγής, ενδεχόμενη έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του επιληφθέντος δικαστηρίου, ενημερώνει σχετικώς το δικαστήριο προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί του παραδεκτού ή μη της αγωγής κατόπιν ακροάσεως των παρισταμένων διαδίκων και της Ministerio Fiscal (εισαγγελικής αρχής, Ισπανία).
- 15 Το άρθρο 36, παράγραφος 2, σημείο 3, του ίδιου κώδικα ορίζει τα εξής:

«Τα ισπανικά πολιτικά δικαστήρια δεν εκδικάζουν τις υποθέσεις που τους υποβάλλονται [...] όταν δεν παρίσταται ο προσηκόντως κλητευθείς εναγόμενος, στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες η διεθνής δικαιοδοσία των ισπανικών δικαστηρίων δύναται να θεμελιωθεί μόνο σε σιωπηρή παρέκταση της διεθνούς δικαιοδοσίας εκ μέρους των διαδίκων.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 16 Η ΖΧ αγόρασε μέσω διαδικτύου αεροπορικό εισιτήριο για πτήση που εκτελεί η Ryanair από το Πόρτο (Πορτογαλία) στη Βαρκελώνη (Ισπανία).
- 17 Με την αγωγή που άσκησε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 7 του κανονισμού 261/2004, η ενάγουσα της κύριας δίκης ζήτησε να της καταβληθεί αποζημίωση ύψους 250 ευρώ λόγω της καθυστέρησης της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης πτήσεως.

- 18 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η ενάγουσα της κύριας δίκης δεν κατοικεί ούτε διαμένει στην Ισπανία και ότι η εναγόμενη στην κύρια δίκη εταιρία εδρεύει στην Ιρλανδία και διαθέτει υποκατάστημα στη Gerona (Ισπανία).
- 19 Σύμφωνα με το άρθρο 58 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, ο δικαστικός γραμματέας του αιτούντος δικαστηρίου κάλεσε τους διαδίκους της κύριας δίκης, καθώς και τον εισαγγελέα, να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της ενδεχόμενης διεθνούς δικαιοδοσίας του εν λόγω δικαστηρίου.
- 20 Παρατηρήσεις υπέβαλε μόνον ο εισαγγελέας. Υποστήριξε ότι, εφόσον η διαφορά της κύριας δίκης δεν ενέπιπτε σε μία από τις περιπτώσεις αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας και δεδομένου ότι η εναγόμενη της κύριας δίκης δεν αντιτίθετο στην εκδίκαση της διαφοράς της κύριας δίκης από το αιτούν δικαστήριο, το τελευταίο έπρεπε να κρίνει ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσει την εν λόγω διαφορά, καθόσον μπορούσε να έχει τέτοια δικαιοδοσία βάσει σιωπηρής παρεκτάσεως.
- 21 Δεδομένου ότι η εναγομένη της κύριας δίκης διαθέτει υποκατάστημα στην πόλη Gerona, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν θα μπορούσε να έχει επίσης διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσει τη διαφορά της κύριας δίκης και δυνάμει της ειδικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του τόπου του υποκαταστήματος.
- 22 Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι, προκειμένου να αποφανθεί επί της ενδεχόμενης ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας του με οριστική απόφαση περατώνουσα τη δίκη ή επί του παραδεκτού της αγωγής της ενάγουσας της κύριας δίκης και να εκδώσει απόφαση επί της ουσίας, είναι αναγκαία η ερμηνεία του άρθρου 26 του κανονισμού 1215/2012, σχετικά με τη σιωπηρή παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας, καθώς και του άρθρου 7, σημείο 5, του κανονισμού αυτού, σχετικά με την εναλλακτική βάση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του τόπου του υποκαταστήματος σε διαφορές σχετικές με την εκμετάλλευσή του.
- 23 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Gerona (πρώτο εμποροδικείο Gerona, Ισπανία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Απαιτεί η προβλεπόμενη και ρυθμιζόμενη στο άρθρο 26 του [κανονισμού 1215/2012] σιωπηρή παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας –σε όλες τις πτυχές της– αυτοτελή και ενιαία ερμηνεία σε όλα τα κράτη μέλη, που δεν θα μπορεί επομένως να επηρεάζεται από τους περιορισμούς που εισάγουν οι κανόνες των κρατών μελών σχετικά με την εγχώρια αρμοδιότητα των δικαστηρίων;
- 2) Συνιστά η προβλεπόμενη και ρυθμιζόμενη στο άρθρο 26 του [κανονισμού 1215/2012] σιωπηρή παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας “αμιγή” κανόνα βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, μέσω του οποίου προσδιορίζονται αποκλειστικώς και μόνο τα [έχοντα διεθνή δικαιοδοσία] δικαστήρια κράτους μέλους, ενώ ο προσδιορισμός του εκάστοτε κατά τόπον αρμοδίου δικαστηρίου επαφίεται στο δικονομικό δίκαιο του συγκεκριμένου κράτους μέλους, ή πρόκειται, αντιθέτως, περί κανόνος που αφορά τόσο τη διεθνή δικαιοδοσία όσο και την κατά τόπον αρμοδιότητα;
- 3) Μπορεί, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως, να θεωρηθεί ότι το γεγονός ότι η πτήση εκτελείται από αεροπορική εταιρία εδρεύουσα σε άλλο κράτος μέλος, έχει δε σημείο αναχωρήσεως ή αφίξεως εντός κράτους μέλους όπου η εν λόγω εταιρία διαθέτει υποκατάστημα, το οποίο της παρέχει παρεπόμενες υπηρεσίες και δεν ενεπλάκη στην αγορά των εισιτηρίων, συνιστά διαφορά σχετική με την εκμετάλλευση υποκαταστήματος, πρακτορείου ή κάθε άλλης εγκαταστάσεως, ενέχουσα το συνδετικό στοιχείο που προβλέπει ο κανόνας βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας του άρθρου 7, σημείο 5, του [κανονισμού 1215/2012];»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 24 Προκαταρκτικώς, πρέπει να επισημανθεί ότι ο κανονισμός 261/2004 δεν περιέχει κανόνες σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων των κρατών μελών, οπότε το ζήτημα της διεθνούς δικαιοδοσίας δικαστηρίου κράτους μέλους πρέπει να εξετασθεί με γνώμονα τον κανονισμό 1215/2012 (πρβλ. απόφαση της 9ης Ιουλίου 2009, *Rehder*, C-204/08, EU:C:2009:439, σκέψη 28).
- 25 Συναφώς, κατά το άρθρο 26, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1215/2012, διεθνής δικαιοδοσία δικαστηρίου θεμελιώνεται οσάκις, «[π]έραν των περιπτώσεων όπου η διεθνής δικαιοδοσία απορρέει από άλλες διατάξεις του παρόντος κανονισμού, το δικαστήριο κράτους μέλους ενώπιον του οποίου ο εναγόμενος παρίσταται αποκτά διεθνή δικαιοδοσία».
- 26 Για αυτόν τον λόγο, πρέπει κατ' αρχάς να εξετασθεί εάν το αιτούν δικαστήριο έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει άλλων διατάξεων του εν λόγω κανονισμού.
- 27 Μολονότι ο κανονισμός 1215/2012 προβλέπει κανόνες περί ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας, μεταξύ άλλων, στο τμήμα 2 του κεφαλαίου II, η ενάγουσα της κύριας δίκης δεν άσκησε, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, την αγωγή αποζημιώσεως σχετικά με την πτήση μεταξύ Πόρτο και Βαρκελώνης δυνάμει του περιεχόμενου στο άρθρο 7, σημείο 1, στοιχείο β', του εν λόγω κανονισμού κανόνα ειδικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας του τόπου εκπληρώσεως της επίδικης παροχής, όπως αυτός ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο (απόφαση της 9ης Ιουλίου 2009, *Rehder*, C-204/08, EU:C:2009:439, σκέψη 43), με γνώμονα ότι ο τόπος αναχωρήσεως ή ο τόπος αφίξεως της συγκεκριμένης πτήσεως βρίσκεται εντός της περιφέρειας δικαιοδοσίας του δικαστηρίου αυτού.
- 28 Ομοίως, μολονότι οι διατάξεις του τμήματος 4 του κεφαλαίου II του κανονισμού 1215/2012, σχετικά με τη «Διεθνή δικαιοδοσία σε συμβάσεις καταναλωτών», εισάγουν επίσης κανόνα ειδικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας υπέρ των καταναλωτών και δεδομένου ότι ένας επιβάτης αεροπορικών μεταφορών μπορεί να θεωρηθεί καταναλωτής, πρέπει να επισημανθεί ότι το άρθρο 17, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι το τμήμα αυτό «δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις μεταφοράς, πλην των συμβάσεων στο συνολικό τίμημα των οποίων περιλαμβάνεται ο συνδυασμός δαπανών ταξιδιού και καταλύματος».
- 29 Υπό τις ως άνω συνθήκες, από το γράμμα της εν λόγω διατάξεως προκύπτει σαφέστατα ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, ένας επιβάτης αεροπορικών μεταφορών που δεν αγόρασε οργανωμένο ταξίδι, αλλά απλό αεροπορικό εισιτήριο για μια πτήση, δεν δύναται να επικαλεσθεί τους περιεχόμενους στον κανονισμό 1215/2012 κανόνες περί ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας σχετικά με τις συμβάσεις καταναλωτών.
- 30 Πρέπει ακόμη να προστεθεί ότι, μολονότι ο κανονισμός 1215/2012 καθιερώνει στο άρθρο 4 τη γενική αρχή της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του εναγομένου, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι η εναγομένη της κύριας δίκης έχει την εταιρική έδρα της σε άλλο κράτος μέλος από το Βασίλειο της Ισπανίας, ήτοι την Ιρλανδία, οπότε δεν είναι δυνατόν να θεμελιωθεί διεθνή δικαιοδοσία του εν λόγω δικαστηρίου βάσει της ανωτέρω διατάξεως.
- 31 Επομένως, πρέπει κατ' αρχάς να εξετασθεί το τρίτο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο, σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 7, σημείο 5, του κανονισμού 1215/2012, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν θα μπορούσε να θεμελιωθεί διεθνής δικαιοδοσία του βάσει της εν λόγω διατάξεως.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 32 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί εάν το άρθρο 7, σημείο 5, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους έχει διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσει διαφορά σχετική με αγωγή αποζημιώσεως, η οποία ασκήθηκε

δυνάμει του άρθρου 7 του κανονισμού 261/2004 και στρέφεται κατά αεροπορικής εταιρίας εδρεύουσας στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, για τον λόγο ότι η εταιρία αυτή διαθέτει υποκατάστημα εντός της περιφέρειας του επιληφθέντος της υποθέσεως δικαστηρίου.

- 33 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, δύο κριτήρια καθορίζουν εάν αγωγή σχετική με την εκμετάλλευση υποκαταστήματος συνδέεται με κράτος μέλος. Πρώτον, η έννοια του «υποκαταστήματος» προϋποθέτει την ύπαρξη κέντρου επιχειρήσεων που εκδηλώνεται με διαρκή τρόπο προς τα έξω ως προέκταση της μητρικής επιχειρήσεως. Το κέντρο αυτό πρέπει να διαθέτει διεύθυνση και να είναι υλικώς εξοπλισμένο ώστε να μπορεί να διαπραγματεύεται με τρίτους, οι οποίοι δεν απαιτείται να απευθύνονται απευθείας στη μητρική εταιρία. Δεύτερον, η διαφορά πρέπει να αφορά είτε πράξεις σχετικές με την εκμετάλλευση υποκαταστήματος είτε υποχρεώσεις που ανέλαβε το εν λόγω υποκατάστημα για λογαριασμό της μητρικής εταιρίας, εφόσον οι εν λόγω υποχρεώσεις πρέπει να εκπληρωθούν εντός του κράτους όπου ευρίσκεται το υποκατάστημα αυτό (πρβλ. αποφάσεις της 19ης Ιουλίου 2012, *Mahamdia*, C-154/11, EU:C:2012:491, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, καθώς και της 5ης Ιουλίου 2018, *flyLAL-Lithuanian Airlines*, C-27/17, EU:C:2018:533, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 34 Όσον αφορά, ειδικότερα, το δεύτερο κριτήριο που συνάγεται από τη νομολογία, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης αεροπορικό εισιτήριο αγοράστηκε μέσω διαδικτύου. Επομένως, από κανένα στοιχείο στην εν λόγω απόφαση δεν προκύπτει ότι η σύμβαση μεταφοράς μεταξύ της ενάγουσας της κύριας δίκης και της αεροπορικής εταιρίας συνήφθη μέσω του εν λόγω υποκαταστήματος. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, οι υπηρεσίες που παρέχει το υποκατάστημα της Ryanair στη Gerona φαίνεται να σχετίζονται με φορολογικά ζητήματα.
- 35 Επομένως, δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι το υποκατάστημα αποτελούσε μέρος της έννομης σχέσεως μεταξύ της Ryanair και της ενάγουσας της κύριας δίκης, οπότε το αιτούν δικαστήριο δεν είναι δυνατόν να έχει διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσει τη διαφορά της κύριας δίκης βάσει του άρθρου 7, σημείο 5, του κανονισμού 1215/2012 (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 5ης Ιουλίου 2018, *flyLAL-Lithuanian Airlines*, C-27/17, EU:C:2018:533, σκέψη 63).
- 36 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, το άρθρο 7, σημείο 5, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσει διαφορά σχετική με αγωγή αποζημιώσεως, η οποία ασκήθηκε δυνάμει του άρθρου 7 του κανονισμού 261/2004 και στρέφεται κατά αεροπορικής εταιρίας εδρεύουσας εντός άλλου κράτους μέλους, για τον λόγο ότι η εταιρία αυτή διαθέτει εντός της περιφέρειας του επιληφθέντος δικαστηρίου υποκατάστημα, εφόσον αυτό δεν αποτελούσε μέρος της έννομης σχέσεως μεταξύ της εταιρίας και του συγκεκριμένου επιβάτη.

Επί των δύο πρώτων ερωτημάτων

- 37 Με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί εάν το άρθρο 26, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι μπορεί να δικαιολογήσει τη διεθνή δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επιλήφθηκε της διαφοράς δυνάμει σιωπηρής παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, για τον λόγο ότι ο εναγόμενος δεν αμφισβητεί τη διεθνή δικαιοδοσία του εν λόγω δικαστηρίου.
- 38 Το άρθρο 26, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1215/2012 προβλέπει κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας που στηρίζεται στην παράσταση του εναγομένου επί όλων των ενδίκων διαφορών ως προς τις οποίες η διεθνής δικαιοδοσία του επιληφθέντος δικαστηρίου δεν απορρέει από άλλες διατάξεις του εν λόγω κανονισμού. Η διάταξη αυτή έχει ως συνέπεια, και στις περιπτώσεις ακόμη εκείνες στις οποίες το δικαστήριο επιλήφθηκε της διαφοράς κατά παράβαση των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού, ότι η παράσταση του εναγομένου μπορεί να λογίζεται ως σιωπηρή αποδοχή της διεθνούς δικαιοδοσίας του επιληφθέντος της υποθέσεως δικαστηρίου και, επομένως, ως παρέκταση

της διεθνούς δικαιοδοσίας του (αποφάσεις της 20ής Μαΐου 2010, ČPP Vienna Insurance Group, C-111/09, EU:C:2010:290, σκέψη 21, καθώς και της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Cartier parfums-lunettes και Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, σκέψη 34).

- 39 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τις διευκρινίσεις του αιτούντος δικαστηρίου, κατόπιν της εκ μέρους του γραμματέα του εν λόγω δικαστηρίου προσκλήσεως για υποβολή παρατηρήσεων επί ενδεχόμενης διεθνούς δικαιοδοσίας του εν λόγω δικαστηρίου να εκδικάσει την αγωγή της κύριας δίκης, η εναγομένη της κύριας δίκης δεν υπέβαλε γραπτές παρατηρήσεις.
- 40 Δεδομένου ότι η μη υποβολή παρατηρήσεων δεν μπορεί να συνιστά παράσταση κατά την έννοια του άρθρου 26 του κανονισμού 1215/2012 και, επομένως, να θεωρηθεί σιωπηρή αποδοχή από τον εναγόμενο της διεθνούς δικαιοδοσίας του επιληφθέντος δικαστηρίου, δεν είναι δυνατόν να εφαρμοσθεί, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, η εν λόγω διάταξη περί σιωπηρής παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας.
- 41 Ως εκ τούτου, στο πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 26, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης, στο πλαίσιο της οποίας ο εναγόμενος δεν υπέβαλε παρατηρήσεις ή στην οποία δεν παρέστη.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 42 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπόδιοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαίνεται:

- 1) Το άρθρο 7, σημείο 5, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσει διαφορά σχετική με αγωγή αποζημιώσεως, η οποία ασκήθηκε δυνάμει του άρθρου 7 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 295/91, και στρέφεται κατά αεροπορικής εταιρίας εδρεύουσας εντός άλλου κράτους μέλους, για τον λόγο ότι η εταιρία αυτή διαθέτει εντός της περιφέρειας του επιληφθέντος της υποθέσεως δικαστηρίου υποκατάστημα, εφόσον αυτό δεν αποτελούσε μέρος της έννομης σχέσεως μεταξύ της εταιρίας και του συγκεκριμένου επιβάτη.
- 2) Το άρθρο 26, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης, στο πλαίσιο της οποίας ο εναγόμενος δεν υπέβαλε παρατηρήσεις ή στην οποία δεν παρέστη.

(υπογραφές)